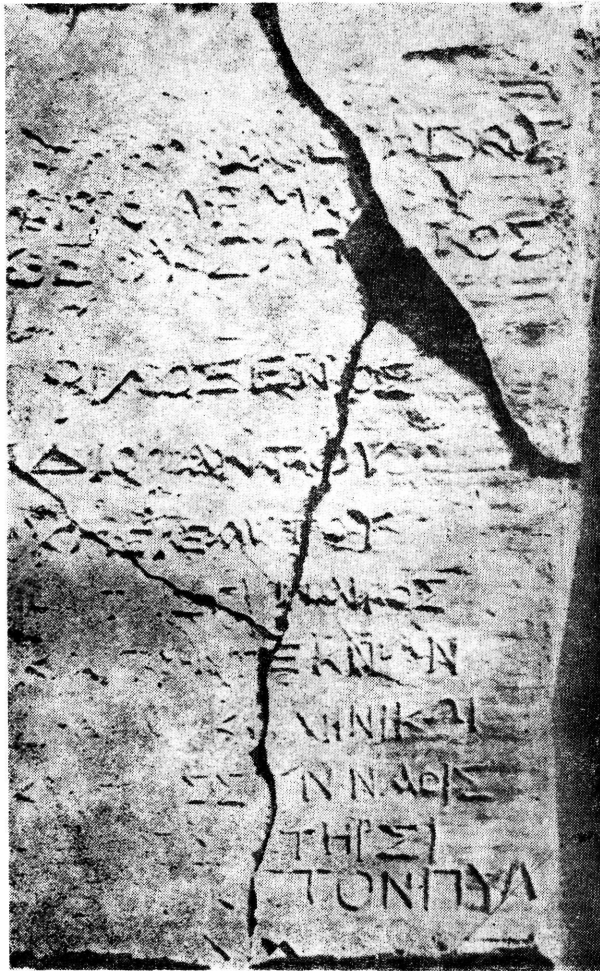

ΠΤΟΛΕΜΑΪΚΗ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ

Ἡ δημοσιευομένη νῦν τὸ πρῶτον ἀνά χειῖρας ἐπιγραφή εὑρεθεῖσα πρὸ ἐτῶν ὑπὸ Ἑλληνας αὐτοκινητιστοῦ ἐν τῇ ἐρημικῇ σήμερον περιοχῇ τῇ μεταξύ τῆς

Μοίριδος Λίμνης τοῦ Ἀρσινοείτου Νομοῦ καὶ τῆς Ἡρακλέους Πόλεως (σημ.)

Ahnas et Médina)¹ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ² ἢ Ἡρακλεώτου Νομοῦ³, ἀπόκειται παρ' ἐμοὶ ἐν Ἀθήναις.

Ἡ ἐνεπίγραφος αὕτη πλάξ ἐξ ἀσβεστολίθου, ἐκσκαφθεῖσα τεθραυσμένη, σύγκειται ἐκ τεσσάρων τεμαχίων, ἅτινα συναρμολογούμενα οὐδὲλως παρακαλύουσι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπ' αὐτῇ κεχαραγμένων.

Αἱ διαστάσεις τῆς ὅλης πλακὸς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Ὑψος : 0,45 μ.

Πλάτος : 0,35 μ.

Ἡ Ἐπιγραφή εἶναι ἀπηρτισμένη ἐκ 13 στίχων, ὧν οἱ τρεῖς πρῶτοι φαίνονται χωριζόμενοι τῶν λοιπῶν διὰ διαστίχου μείζονος τοῦ ἐν τῇ Ἐπιγραφῇ κρατοῦντος. Λέγομεν δὲ ὅτι φαίνονται χωριζόμενοι, διότι εἰκάζομεν ὅτι μεταξὺ τοῦ 3ου καὶ τοῦ 4ου στίχου, παρενεβάλλετο στίχος ὅλος ἢ λέξις τις. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἤγαγεν ἡμᾶς ἡ ὑπαρξὶς κάτωθεν ἀκριβῶς τοῦ γράμματος Θ τοῦ 3ου στίχου, χαράγματος ὡς τοῦ Λ, ὅπερ πιθανὸν νὰ ἦτο τὸ πρῶτον γράμμα τῆς γενικῆς ΛΑΓΟΥ.

Τὸ ὕψος τῶν γραμμάτων τῶν τριῶν πρώτων στίχων κυμαίνεται ἀπὸ 0,019 μ. μέχρι 0,015 μ., τῶν δὲ λοιπῶν στίχων ἀπὸ 0,016 μ. μέχρι 0,015 μ. Τὸ ὕψος τοῦ Ο κυμαίνεται ἀπὸ 0,016 μ. μέχρι 0,005 μ.

Χαρακτηριστικὴ ἐνταῦθα εἶναι ἡ μορφή τοῦ Α, οὗ τὰ σκέλη ἐνοῦνται διὰ τεθλασμένης ἐχούσης μορφήν γωνίας τῆς ὁποίας ἡ κορυφή εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὰ κάτω, ὡς τοῦτο ἀπαντῶμεν καὶ ἐν ἄλλαις Ἑλληνικαῖς Ἐπιγραφαῖς τῆς Αἰγύπτου⁴.

Ἡ Ἐπιγραφή μεταγραφομένη ἔχει ὧδε :

1.	Ὑπὲρ βασιλέως
2.	Πτολεμαίου
3.	Θεοῦ Σωτ[ῆ]ρος
4.	Λ[ΑΓΟΥ]
5.	Φιλόξενος
6.	Διοφάντου
7.	ὑπὲρ ἑαυτοῦ
8.	καὶ τῆς γυναικὸς
9.	καὶ τῶν τέκνων
10.	Ἡρακλῆ καλληνίκωι
11.	καὶ τοῖς συννάοις
12.	Θεοῖς Σωτῆρσι
13.	ἀνέθηκε τὸν πυλ- ῶνα .

1) H. Gauthier, *Les Nomes d'Egypte depuis Hérodote jusqu' à la conquête Arabe* (Mémoires de l'Institut d'Égypte, τόμ. XXV), Le Caire 1935.

2) Στράβ. XVII, 1, 39 (c 812)

3) Στράβ. XVII, 1, 35 (c 809).

4) E n a r. B r e c c i a, «Iscrizione greche e latine» Le Caire 1911 (ἐπιγρ. 25, πίν. VI, ἀριθμ. 17.—ἐπιγρ. 34, πίν. VIII, ἀριθμ. 22.—ἐπιγρ. 37, πίν. X, ἀριθμ. 27.—ἐπιγρ. 41, πίν. XI, ἀριθμ. 29.—ἐπιγρ. 42, πίν. XI, ἀριθμ. 30.—ἐπιγρ. 46, πίν. XII, ἀριθμ. 33, κ. ἄ.).

10.— γρ. Ἡρακλεῖ καλλινίκωι .

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ ἀνά χειῖρας ἐπιγραφὴ παρουσιάζει ὅλως ἕκτακτον ἐνδιαφέρον, διότι τυγχάνει μία τῶν τριῶν ἀναθηματικῶν Ἐπιγραφῶν, τῶν σαφῶς εἰς βασιλέα Πτολεμαῖον Σωτῆρα καὶ δὴ καὶ «Θεὸν Σωτῆρα» ἀναφερομένων¹.

Ἡ Ἐπιγραφὴ εἶναι ἀναθηματικὴ, συντεταγμένη κατὰ ἓνα τῶν συνήθων τύπων², καθ' οὓς συνετάσσοντο αἱ τοιαῦται ἐπιγραφαί, αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ τῶν A. Boeckh, G. Dittenberger, Ev. Breccia καὶ ἄλλων, δυνάμεθα δὲ εὐχερῶς νὰ κατατάξωμεν χρονολογικῶς ταύτην, ὡς ἀνήκουσαν εἰς τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Πτολεμαίου Α' Σωτῆρος, ἤτοι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 306—285 π. Χ., ὡς ἄλλωστε δηλοῦται τοῦτο διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπιγραφῆς ἀφιερῶσεως.

Δυνάμεθα ἴσως νὰ καθορίσωμεν χρονολογικῶς ταύτην ἀκριβέστερον; Δυστυχῶς οὔτε ἡ μορφή τῶν γραμμάτων, οὔτε ὁ τύπος τῆς ἐπιγραφῆς, οὔτε τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, παρέχουσιν ἡμῖν τὴν δυνατότητα ταύτην.

1—3. Ὑπὲρ βασιλέως | Πτολεμαίου | Θεοῦ Σωτῆρος : Διὰ τῆς ἀφιερῶσεως ταύτης καὶ τῆς σαφοῦς ἀναφορᾶς τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου Α' ὡς «Θεοῦ Σωτῆρος» ἠυξήθησαν εἰς τρεῖς αἱ εἰς τὸν βασιλέα ἐκεῖνον ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί. Οὐδὲ ἐπετρέπετο ἄλλωστε εἰς τὸν ἐρευνητὴν νὰ διστάσῃ νὰ ἀποδώσῃ ταύτην εἰς Πτολεμαῖον τὸν Α', ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν ζῶντα ἔτι καὶ ἡ ἐπωνυμία τοῦ «Θεοῦ» ὡς ἔπραξε τοῦτο O. Rubensohn³. Διότι :

---

1) Ἐπιγραφὰς ἀναθηματικὰς «ὑπὲρ βασιλέως Πτολεμαίου Σωτῆρος», πλὴν τῆς ἀνὰ χειῖρας γνωρίζομεν τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1, δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Breccia ἐνθ' ἄνωτ. (Βασιλέα Πτολεμαῖον Σωτῆρα | Διόδοτος Ἀχαιοῦ) καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1 τὴν δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ O. Rubensohn ἐν Archiv für Papyrusforschung κτλ., 5, σελ. 156 (Βασιλέα Πτολεμαῖον | καὶ βασίλισσαν Βερενίκην | Θεοῦς Σωτῆρας Ἡλιόδωρος, Θυμώιδης Ἐρμογένης | σωθέντες εὐχῆν).

2) Αἱ ἀνευρεθεῖσαι ἐν Αἰγύπτῳ ἀναθηματικαὶ εἰς τοὺς Πτολεμαίους ἐπιγραφαὶ συνετάσσοντο ὑπὸ τοὺς ἀκαλοῦθους τύπους :

Α) Ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως εἰς αἰτιατικὴν πτώσιν, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀφιερῶντος εἰς ὀνομαστικὴν (πρβλ. Breccia ἐνθ', ἄνωτ. ἀριθμ. 1).

Β) Ἡ ἀφιέρωσις ἤρχετο διὰ τῆς προθέσεως «ὑπὲρ», εἶπετο εἰς γενικὴν τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς ἐπωνυμίας αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ βασιλέως εἰς γενικὴν ἐπίσης, ἠκολούθει τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἢ τῶν θεῶν πρὸς οὓς ἐγένετο ἡ ἀφιέρωσις εἰς δοτικὴν πτώσιν, καὶ τέλος ἐτίθετο τὸ ὄνομα τοῦ ἀφιερῶντος εἰς ὀνομαστικὴν καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀφιερῶματος εἰς αἰτιατικὴν. Συνηθέστατα εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιγραφὰς ἐτίθετο μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασιλίσσης (ἴδ. Breccia ἐνθ', ἄνωτ.).

Γ) Πολλάκις τὸ εἰς ὀνομαστικὴν ὄνομα τοῦ ἀφιερῶντος ἐτίθετο πρὸ τῆς δοτικῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἢ τῶν θεῶν (πρβλ. ἡμετέραν ἐπιγραφὴν κ.ἄ.).

3) Archiv für Papyrusforschung κτλ. 5, σελ. 156.

Α) Ὁ Πτολεμαῖος ὁ Α', ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ «βασιλέως» καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου, κατέστη Φαραῶ, καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος τοῦτου αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί του ἐλατρεῦντο ὡς θεοί¹.

Β) Βεβαίως διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δυναστείαν τῆς Αἰγύπτου ἡ τοιαύτη ἐπίσημος λατρεία τῶν ἐκάστοτε ἐν τῷ Θρόνῳ Μελῶν τῆς, εὑρίσκει, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, διάφορον ἀπήχνησιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων τῆς. Ὁ Πτολεμαῖος ὁ Α', ἐφ' ὅσον ἔζη, ἤτο, διὰ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνας ὑπηκόους του, κοινὸς θνητὸς, ὡς ἦσαν οἱ ἴδιοι. Παρὰ ταῦτα οὐδὲν ἐκώλυσε, ὀλίγον μετὰ τὴν ἄνοδον τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Α' εἰς τὸν θρόνον, ὠρισμένας Ἑλληνικὰς Κοινοτήτας καθὼς καὶ ἀπλοῦς Ἑλληνας ὑπηκόους ἐν Αἰγύπτῳ, νὰ ἀπονεύμωσιν αὐτῷ ζῶντι θείας τιμὰς καὶ νὰ λατρεύσωσι τοῦτον ὡς «Θεόν». Οὕτω τὸ «Κοινὸν τῶν Νησιωτῶν», ὑπερ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Α' συνεστήθη περὶ τὸ 308 π. Χ., δὲν ἐδίστασε διὰ δόγματος νὰ ἀποφασίσῃ, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι «προσῆκει τοῖς νησιώταις πρώτοις», νὰ ἀπονεύμωσι πρὸς τὸν «Σωτῆρα Πτολεμαῖον» ἰσοθέους τιμὰς².

Βραδύτερον περὶ τὸ 304 π. Χ. οἱ Ῥόδιοι, ἀπαλλαγέντες τοῦ ἐκ τῆς πολιορκίας τοῦ Δημητρίου κινδύνου καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ τιμῆσωσι Πτολεμαῖον τὸν Α' διὰ μειζόνων τιμῶν, ἀπέστειλαν θεωροὺς εἰς Λιβύην διὰ νὰ ἐρωτήσωσι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος, ἐὰν ἐπιτρέπη εἰς αὐτοὺς νὰ τιμῆσωσι τὸν Πτολεμαῖον ὡς «Θεόν». «Συγκατατιθεμένου δὲ τοῦ χρηστηρίου» ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν τοῦ Πτολεμαίου ἐν τῇ πόλει τέμενος τετράγωνον³.

Ἄλλωστε δὲν πρέπει νὰ διαλανθάνῃ ἡμᾶς ὅτι οἱ Ῥόδιοι πρῶτοι ἀπεκάλεσαν τὸν Πτολεμαῖον τὸν Λάγου «Σωτῆρα»⁴ καὶ ὅτι συνέθεσαν παιᾶνα, ὃν ἤδον πρὸς τιμὴν τοῦ Πτολεμαίου κατὰ τὰς ὑπ' αὐτῶν τελουμένας θυσίας⁵.

1) H. Idris Bell : *Cults and Creeds in Graeco - Roman Egypt*, Liverpool, 1957, σελ. 22.

2) Ἰδ. G. Dittenberger : *Sylloge Inscriptionum graecarum*, Lipsiae 1898, τόμ. I ἐπιγρ. 202 (στιχ. 28 . . . «προσῆκει πᾶσι τοῖς νησιώταις, τετιμηκόσιμ πρώτοις τὸν Σωτῆρα Πτολεμαῖον, ἰσοθέους τιμαῖς . . . » στιχ. 56 κ.έ. «Ἐλῆσθαι δὲ τοὺς συνέδρους καὶ θεωροὺς τρεῖς, οἵτινες ἀφικόμενοι εἰς Ἀλεξάνδρειαν θύσουσιν τε ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν νησιωτῶν Πτολεμαῖῳ Σωτῆρι καὶ τὸν στέφανον ἀποδώσουσιν τῷ βασιλεῖ . . . »).

3) Διόδ. Σικ. XX, 100, 1—4. «τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἐν ἀνταποδόσει μειζόνος χάριτος ὑπερβάλλεσθαι βουλόμενοι θεωροὺς ἀπέστειλαν εἰς Λιβύην τοὺς ἐπερωτήσαντας τὸ παρ' Ἄμμωνι μαντεῖον, εἰ συμβουλευεῖ Ῥοδίοις Πτολεμαῖον ὡς θεὸν τιμῆσαι. συγκατατιθεμένου δὲ τοῦ χρηστηρίου τέμενος ἀνήκων ἐν τῇ πόλει τετράγωνον, οἰκοδομήσαντες παρ' ἐκάστην πλευρὰν στοὰν σταδιαίαν, ὃ προσηγόρευσε Πτολεμαῖον (Πτολεμαεῖον)».

4) Πaus. VIII, 6, «Τοῦ θεάτρου δὲ ὃ καλοῦσιν Ὀδῆϊον ἀνδριάντες πρὸ τῆς εἰσόδου βασιλέων εἰσὶν Αἰγυπτίων. ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Πτολεμαῖοί σφισιν, ἄλλη δὲ ἐπίκλησις ἄλλῃ· καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι καὶ Φιλᾶδελφον ἕτερον, τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτῆρα παραδόντων Ῥοδίων τὸ ὄνομα».

5) Ἄθῆν. XV, 696 f (=F. H. G. IV, 410). «καὶ ὁ εἰς Πτολεμαῖον δὲ τὸν πρῶτον Αἰγύπτου βασιλεύσαντα παιᾶν ἔστιν, ὃν ἄδουσι Ῥόδιοι· ἔχει γὰρ τὸ ἰη παιᾶν ἀπόφθεγμα, ὡς φησι Γόργων ἐν τῷ «Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ θυσιῶν».

Ἄλλὰ καὶ ἐν Ἀθήναις ἀπεδίδοντο τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Α' ἰσόθεοι τιμαί¹.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ P. M. Fraser ἐν B.S.A.A.² δημοσιεύων ἐπιγραφὴν ἀναθηματικὴν εἰς Πτολεμαῖον Β' τὸν Φιλάδελφον, ὀρθῶς εἰκάζει, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος Α' πιθανῶς ἐπωνομάζετο καὶ «Θεὸς Σωτήρ», ἴσως ἀνεπισήμως, πολὺ πρὶν αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του Βερενίκη θεοποιηθῶσιν ὑπὸ τοῦ διαδόχου των Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου ὡς «θεοὶ Σωτῆρες» περὶ τὸ 280/279 π. Χ.

5—6. *Φιλόξενος Διοφάντου* : Ἐν τῇ Prosopographia Ptolemaica³ εἶναι κατελεγμένοι πολλοὶ «Φιλόξενοι», οὐδεὶς ὅμως «Διοφάντου», ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν ἡμέτερον.

7—9. *ὑπὲρ ἑαυτοῦ κ.τ.λ.* : πρβλ. Breccia ἐνθ. ἀνωτ. ἐπιγρ. 7 — «Ἴσιδι Ἀρσινόῃ Φιλαδέλφωι Θε[στωρ(;) ὑπὲρ] αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παιδίων».

10. *Ἡρακλῆ καλλιπνίκωι* : Ἐκ τῆς δοτικῆς ταύτης καὶ ἐκ τῶν δοτικῶν «συννάοις θεοῖς Σωτῆρσι» τῶν στιχ. 11—12, συμπεραίνομεν ὅτι τὸ ἀνάθημα ἐγένετο εἰς ναόν, ἐνθα ἐλατρεύετο ὁ Ἡρακλῆς καὶ ἐν ᾧ ἐλατρεύοντο ἐπίσης ὡς θεοὶ ὁ Πτολεμαῖος Α' Σωτήρ καὶ ἡ σύζυγός του. Ὡς «σύνναοι» θεοὶ ἄλλωστε ἐλατρεύοντο καὶ πάντες οἱ βασιλεύοντες Πτολεμαῖοι μετὰ τῶν συζύγων των.

Ὡς πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Ἡρακλέους ἐν Αἰγύπτῳ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐλατρεύθη ἐκ τῶν πρώτων ἐν Αἰγύπτῳ, ἐφ' ὅσον τόσον ὁ Ἀλέξανδρος ὅσον καὶ οἱ Πτολεμαῖοι (μέχρι τοῦ Πτολεμαίου Δ' τοῦ Φιλοπάτορος) ἐκεῖνον ἐθεώρουν ὡς πρόγονον καὶ εἰς ἐκεῖνον ἀνῆγον τὴν καταγωγὴν των. Ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Θεοκρίτου (XVII) δὲν γνωρίζει εἰ μὴ τὴν συγγένειαν τοῦ Πτολεμαίου Σωτήρος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἀμφοτέρων ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους. Κοσμάς δὲ ὁ Ἰνδικοπλεύστης διερχόμενος ἐξ Ἀδούλιδος (σημερ. Zoulla νοτιῶς τῆς Massawa) εὗρεν ἐπιγραφὴν, ἐν ᾗ ἀναγράφεται ὁ Ἡρακλῆς, ὡς πρόγονος τοῦ Πτολεμαίου III τοῦ Εὐεργέτου. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴ ὑπάρχει ἐν Migne, Patrologie grecque, LXXXVIII, σελ. 103—104, καὶ ἐν C.I.G. 5127=O.G.I.S. 54.

Τὸν Ἡρακλέα ὡς Καλλιπνίκον ἀνευρίσκομεν ἐν Ἀρχιλ. ἀποσπ. 119, ἐν O.G.I.S. 53, 5 (=G. Milne : Journal of Hellenic Studies, XXI (1904) σελ. 290), ἐν Bulletin de Correspondance Hellénique, IV σελ. 159, 8, 1 (. . . Καλλιπνίκον Ἡρακλέα), ἐν Κλήμ. Ἀλεξ. Στρωμ. Ζ', κεφ. IV, 17 κ.ά.

13—14 . . . *ἀνέθηκε τὸν πυλ | ὄνα* : Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἐν ταῖς μεταγενεστέραις ἀναθηματικαῖς ἐπιγραφαῖς τὸ ἀφιέρωμα κατονομάζεται ἄνευ τοῦ ῥήματος «ἀνέθηκε» (πρβλ. Breccia ἐνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 37=O.G.I.S. ἀριθμ. 734 κ.ά.).

1) Πaus. VII, 2, ἀναφέρει ὅτι ὁ Πτολεμαῖος Α' οὐχὶ μακρὰν τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηναίων «κατεσκευάσατο» γυμνάσιον, ὅπερ ἔφερε τὸ ὄνομά του καὶ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχον «Ἐρμαῖ θέας ἄξιοι καὶ εἰκὼν τοῦ Πτολεμαίου χαλκῆ».

2) Bulletin de la Société Archéologique d'Alexandrie, ἀριθμ. 41 (1956) σελ. 51.

3) Peremans W.—Van't Dack E. : Prosopographia Ptolemaica (Studia Hellenistica 6, 8, 9, 11) Puplic. Univ. de Louvain, Leiden 1950—1956.